

Inleiding

- Migratie en arbeid
- Argumenten pro
- Argumenten contra arbeidsmigratie
- Europees perspectief
- Quo vadis?

Arbeidsmigratie

Halsstarrig probleem of creatieve oplossing?

Ons land is jaarlijks gastheer voor enkele tienduizenden nieuwkomers. Meer dan 12% van onze bevolking is in den vreemde geboren. Maar, tot wat leiden deze ware volksverhuizingen? In beleidsnota 25a werd er reeds op gewezen dat we heden het migratiefenomeen te veel ondergaan en te weinig sturen, vooral in functie van de eigen arbeidsmarktproblematiek. In deze nota leggen we uit wat we onder een dergelijke aanpak verstaan.

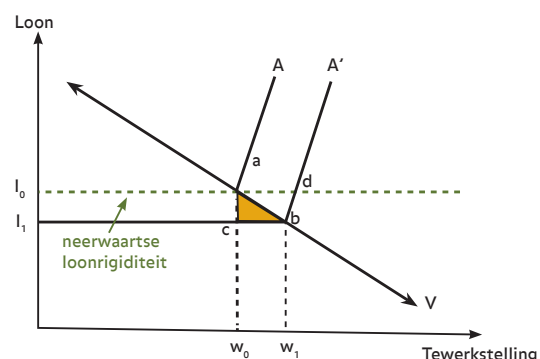
1. Migratie en arbeid

In de literatuur onderscheidt men twee soorten migratie. Naast de humanitaire variant met asiel en gezinshereniging als meest bekende vormen is er ook de strikte arbeidsgebonden migratie waarbij vreemdelingen verhuizen met het oog op werk in het gastland. Soms gaan beide hand in hand. Arbeidsmigratie leidt op termijn vaak tot een verblijf met een meer permanent karakter. Omgekeerd kunnen ook asielzoekers of gezinsherenigers terecht komen op de arbeidsmarkt.

In Australië, de VS, Nieuw-Zeeland en Canada is arbeid doorgaans een premisse voor eender welke vorm van verblijf. Bij aanvang is migratie hooguit een veredelde vorm van arbeidsmobiliteit waarbij men in het gastland tijdelijk een vacature komt vervullen. Zelfs op die basis gaan sommige landen over tot een grondig voorafgaandelijk toelatingsonderzoek. In een volgende fase bekijkt men wie zijn verblijf op de arbeidsmarkt kan verlengen waarbij het vermoeden rijst dat hij of zij zich in dat geval ook op maatschappelijk vlak uit de slag kan trekken. Op die wijze is tijdelijke arbeidsimmigratie als het ware een leer-schou. Ze bereidt de nieuwkomer voor op een eventueel langer verblijf in het gastland. Wie een permanente verblijfsstatus krijgt, heeft gewoonlijk al een aantal jaren in het land gewerkt en ge-

leefd. Ondertussen is hij of zij mogelijks de taal machtig en vertrouwd met bepaalde gewoontes en instituties. Dat is belangrijk voor een snellere integratie en vermindert de kans op afhankelijkheid van de sociale zekerheid.

Hiermee willen we zeker niet pleiten voor een aanpak waarbij elke vorm van migratie op tewerkstelling moet zijn gebaseerd. Duidelijk is wel dat met het oog op integratie en assimilatie de band met de arbeidsmarkt nooit ver weg kan zijn. Laten we bekijken in welke mate de Belgische context al of niet pleit voor arbeidsmigratie.

Figuur 1:
Het migratiesurplus: De Belgische context.

Bron: VKW Metena, gebaseerd op gegevens van Borjas (2000) en Bauer en Zimmermann (1999).

Migratie en arbeid

Argumenten pro

Argumenten contra arbeidsmigratie

Europees perspectief

Quo vadis?

2. Argumenten pro

2.1 Smeerolie voor de arbeidsmarkt

In de economische literatuur wordt nauwgezet beschreven welke voordelen arbeidsmigratie voor het gastland incorporeert. Arbeidsmobiliteit en de eventueel daaruit voortvloeiende migratie is een essentieel onderdeel van een goed werkende arbeidsmarkt. Het is bovendien de normaalste zaak van de wereld dat werknemers reageren op verschillen inzake loon of kansen op tewerkstelling. Ook migratie wordt alzo een smeermiddel dat tekorten en overschotten doet verdwijnen.

2.2 Het migratiesurplus

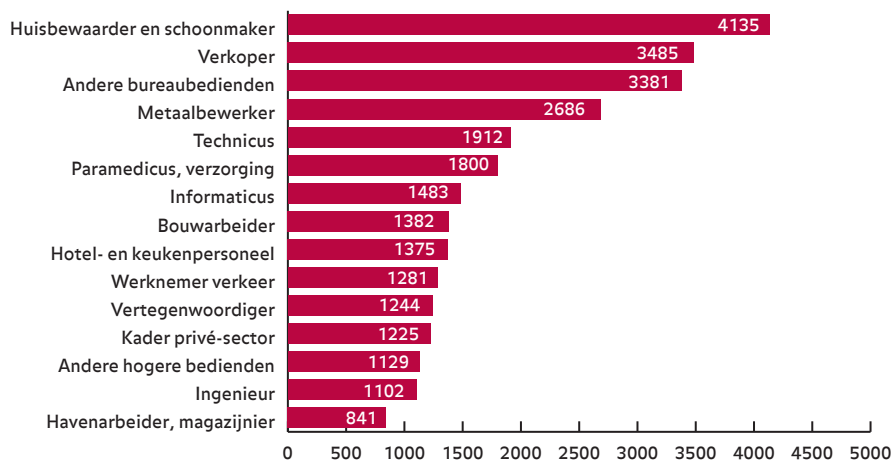
Naast een vlottere werking van de arbeidsmarkt genereert migratie

ook een hogere economische groei ten gevolge van de extra consumptie en de toename van het arbeidsaanbod. Empirisch onderzoek wijst steevast in de richting van een weliswaar kleine maar positieve eindbalans. Men spreekt doorgaans van het migratiesurplus dat in figuur 1 wordt weergegeven door de driehoek abc. De instromende migratie vertaalt zich immers in een verschuiving van de aanbodcurve van arbeid van A naar A'. Daardoor ontstaat er in het snijpunt met de vraagcurve V een nieuw evenwicht (punt b) met een lager loon (l_1) en meer tewerkstelling (w_1). Ondanks de loondaling neemt de totale welvaart toe met driehoek abc.

De omvang van dit surplus hangt evenwel sterk af van lokale arbeids-

marktomstandigheden. Naarmate de aanbodcurve elastischer is (meer horizontaal), verdwijnt het surplus. Dat is logisch want bij een elastisch aanbod past de autochtone beroepsbevolking zich zodanig aan dat migratie als buffer voor tekorten of overschotten overbodig wordt. Ons land kent evenwel een aanbodcurve met een zeer atypisch verloop. Als gevolg van minimumlonen en de automatische loonindexering is er aan de onderkant van de arbeidsmarkt een ondergrens met neerwaartse loonrigiditeit. Met andere woorden, onder een bepaald loonniveau is er in België geen (regulier) aanbod van arbeid. Dit mondt uit in een aanvankelijk vlak verloop van de aanbodcurve langsheen het minimumloon (stippellijn). Vanaf het snijpunt met de vraag krijgen we dan een zeer onelastisch en stijl verloop. De beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt varieert vanaf dat punt weinig of niet met het loon.

Het gevolg van deze atypische aanbodcurve is dat de toename van het arbeidsaanbod van A naar A' ons niet noodzakelijk in punt b brengt. De arbeidsmigranten willen weliswaar werken onder het minimumloon maar wettelijk gezien mag dit niet. Intuïtief kan men deze situatie ook als volgt uitleggen. Door het minimumloon ligt de prijs (loonkosten) van heel wat jobs hoger dan de opbrengsten (productiviteit). Daardoor worden heel wat laag productieve jobs uitgedreven. Een deel daarvan zal terechtkomen op de ir-

Figuur 2:
Top 15 openstaande vacatures naar beroep, eind 2007 (Vlaanderen)

Bron: VDAB

Migratie en arbeid

Argumenten pro

Argumenten contra arbeidsmigratie

Europees perspectief

Quo vadis?

reguliere of zwarte markt waarbij soms een beroep wordt gedaan op (illegale) migranten maar vaak ook op autochtone zwartwerkers.

2.3 Arbeidskrapte

Een fenomeen van meer recente datum is dat het in Vlaanderen bijzonder moeilijk is geworden om vacatures in te vullen, zelfs voor laaggeschoolde functies. Figuur 2 geeft de top 15 van openstaande vacatures naar beroep zoals opgetekend eind 2007.

Voor zover dat nu reeds niet het geval is dreigt de krapte als gevolg van de aankomende vergrijzing structureel te worden. Uit figuur 3 leiden we af dat de krapte zich ook manifesteert in een brede waaier van sectoren met de informaticasector op kop. Deze situatie biedt perspectieven op een selectieve arbeidsmigratie. Dit is conform de literatuur die aantoonde dat het migratiesurplus groter wordt naarmate de kwalificaties van de immigranten verschillen van deze van de eigen beroepsbevolking. Arbeidsmarkten zijn immers gesegmenteerd naar sector en beroep.

3. Argumenten contra arbeidsmigratie

3.1 Verdringingseffecten

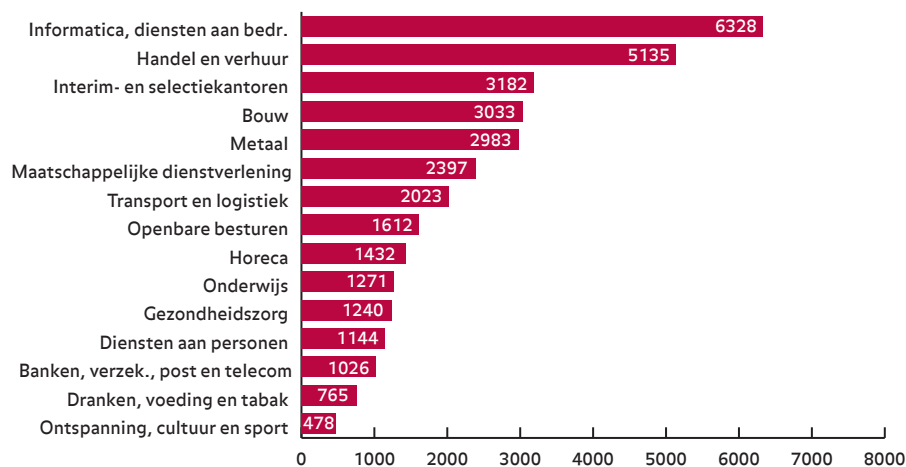
Ten aanzien van arbeidsmigratie bestaan ook heel wat tegenkan-

tingen. Tegenstanders hangen een beeld op waarbij autochtonen en migranten met elkaar concurreren voor schaarse jobs. Of dat waar is hangt af van de arbeidskwalificaties van de nieuwkomers. Zoals reeds aangehaald, zijn arbeidsmarkten gesegmenteerd. Men kan migratie sturen in de richting van de krapte. Bovendien blijkt in de praktijk vaak dat migranten terecht komen in beroepen en functies die autochtonen niet meer wensen uit te oefenen.

Migratiepessimisten hebben ook een veel te statisch beeld van de arbeidsmarkt. Men gaat ervan uit dat de vraag naar jobs voor eeuwig vastligt. Een toename van het arbeidsaanbod door immigratie werkt evenwel stimulerend voor de economie via een stijging van het

nationaal inkomen en een stijging van de marginale productiviteit van het ingezette kapitaal. Daardoor nemen de investeringen toe alsook de vraag naar arbeid.

En er zijn nog andere dynamische effecten. Als gevolg van migratie is de autochtone bevolking geneigd om meer te investeren in hun eigen kennis en vaardigheden of om zich om te scholen. Aangezien zij daartoe meer mogelijkheden hebben dan de migratiepopulatie (taal, cultuur, achtergrondinformatie,...) hebben ze daardoor meer kans om door te groeien naar beter betaalde en meer kwalitatieve jobs. Ook brengt de invulling van veel laaggeschoolde jobs in de dienstensector mee dat andere groepen in de maatschappij dit soort activiteiten goed-

Figuur 3: Top 15 openstaande vacatures naar sector, eind 2007 (Vlaanderen)

Bron: VDAB

Migratie en arbeid

Argumenten pro

Argumenten contra arbeidsmigratie

Europees perspectief

Quo vadis?

	Participatiegraad		Werkloosheidsgraad		Tewerkstellingsgraad *	
	Autochtoon	Vreemd geboren	Autochtoon	Vreemd geboren	Autochtoon	Vreemd geboren
België	67,4	59,8	6,9	17,1	62,8	49,6
Duitsland	74,8	68,7	10,4	17,0	67,0	57,0
Frankrijk	69,6	66,6	8,6	14,7	63,6	56,8
Nederland	78,2	67,9	4,0	10,8	75,1	60,5
Ierland	69,8	73,0	4,1	6,0	67,0	68,7
Oostenrijk	71,8	68,8	4,3	10,8	68,7	61,4
Spanje	68,6	78,7	9,1	11,3	62,3	69,8
Finland	74,9	69,8	8,2	18,3	68,8	57,0
Zweden	81,0	71,3	7,9	14,9	74,6	60,7
Denemarken	80,4	66,5	4,5	9,8	76,8	59,9
Verenigd Koninkrijk	75,6	68,8	4,3	7,3	72,4	63,8
Verenigde Staten	73,4	73,1	5,8	5,1	69,2	69,4
Zwitserland	81,7	78,4	3,1	8,6	79,2	71,6
Australië	78,2	70,1	4,8	5,1	74,4	66,5

* tewerkstellingsgraad gedefinieerd als tewerkstelling gedeeld door populatie.

Tabel 1:

Arbeidsmarktsituatie autochtonen versus vreemd geboren populatie.

Bron: OESO.

koper kunnen gaan uitbesteden en daardoor ofwel meer vrije tijd creëren voor zichzelf, ofwel meer tijd kunnen vrijmaken voor hun eigen carrière¹.

3.2 Ongebruikte (allochtone) arbeidsreserve

Een meer fundamentele bedenking die tegenstanders van arbeidsmigratie opwerpen is dat er in eigen land een grote onaangeboorde arbeidsreserve werkloos ligt te wachten? Alleen al in Vlaanderen zijn er meer dan 160.000 niet-werkende werkzoekenden. Deze groep bevat veel vrouwen en oudere werklozen

maar ook allochtonen. Vanuit een migratieperspectief zijn die laatste groep uiteraard bijzonder relevant. Uit tabel 1 leiden we af dat de positie van de allochtonen (vreemd geboren populatie) op de Belgische arbeidsmarkt zeer penibel is. Dat geldt voor heel wat Europese landen maar de situatie is nergens zo slecht als bij ons. De hoge werkloosheidsgraad en lage tewerkstellingsgraad bij allochtonen wijst op een slechte aanpak uit het verleden en staat in schril contrast met Ierland, Spanje en het Verenigd Koninkrijk.

De situatie van de allochtonen in eigen land is echter geen reden om arbeidsmigratie af te wijzen. Ook

allochtonen beschikken niet altijd over de juiste kwalificaties om vacatures in te vullen en hun gebrek aan tewerkstellingskansen wijst eerder op interne arbeidsmarktproblemen en historische schreefgroeiingen.

In dat verband kan verwezen worden naar de slechte resultaten van België op het vlak van scholingsniveau bij kinderen van migranten. Binnen de OESO behoort ons land samen met Duitsland tot de slechtste leerlingen van de klas. De tweede generatie studenten hebben gemiddeld een achterstand die oploopt tot het equivalent van twee schooljaren. Zelfs wanneer rekening wordt gehouden met de socio-

1 Zie ook Cortes Patricia (2006)

Migratie en arbeid

Argumenten pro

Argumenten contra arbeidsmigratie

Europees perspectief

Quo vadis?

economische achtergrond blijven de verschillen aanzienlijk. Het feit dat tweede generatiekinderen vaak nog de taal spreken van het land van herkomst van de ouders is een groot nadeel. Daarenboven blijken de verschillen groot te zijn in landen waar veel immigratie in het verleden afkomstig was van niet OESO-landen (Cf. Marokko) of waar migratie veelal op humanitaire gronden was gebaseerd.

Om te vermijden dat dit soort situaties zich herhaalt, zijn de recente maatregelen met het oog op het wegwijs maken van migranten inzake de werking van de arbeidsmarkt zeer aanbevelingswaardig. Dat geldt ook voor de mentorprogramma's naar het voorbeeld van Australië waar migranten letterlijk bij de hand worden genomen en 'gecontroleerd geïntegreerd'. De OESO merkt tenslotte op dat men puur op basis van antidiscriminatie wetgeving de arbeidssituatie van allochtonen niet zal verbeteren. Er is meer nodig zoals een diversiteitsbeleid in de private sector maar zeker ook een toegang voor allochtonen tot de publieke sector die in andere landen vaak heeft gewerkt als een hefboom.

4. Europees perspectief

De afgelopen jaren kwam arbeidsmigratie binnen de EU in een ware stroomversnelling. Aanvankelijk

was de algemene teneur binnen de EU er één van te weinig geografische arbeidsmobiliteit. Bij de oprichting van de eurozone werd zelfs gevreesd voor een gebrek aan evenwichtsherstellende impulsen als gevolg van een kerktorenmentaliteit. Met de toetreding van 10 lidstaten in mei 2004 kwam daarin grondige verandering. Er werd zelfs gevreesd voor hypermobiliteit en een totale ontwrichting van de arbeidsmarkt. Heel wat lidstaten van de toenmalige EU-15 zagen het even niet meer zitten en vroegen een afwijking van het nochtans heilige principe van vrij verkeer van goederen, diensten, kapitaal en personen. Vooral het vrij verkeer van personen en diensten werd gevreesd.

4.1 Vrij verkeer personen

Ook België behoorde tot de groep EU-15 landen die de toegang van onderdanen uit de 8 nieuwe lidstaten uit Centraal- en Oost-Europa heeft weten te beperken door middel van een overgangsregeling. In januari 2007 werden Roemenië en Bulgarije aan het lijstje toegevoegd. Reeds vanaf mei 2006 werd de overgangsregeling echter versoepeld en werden de sociale partners bereid gevonden om selectieve migratie vanuit de 10 Centraal- en Oost-Europese lidstaten toe te staan voor het invullen van een 130-tal knelpuntberoepen. De procedure verloopt via een systeem van arbeidskaarten. Werknemers die onze arbeidsmarkt betreden, vallen onder de Belgische sociale zekerheid. Ze

werken in loondienst en kunnen via uitzendkantoren zoals Randstad of T-interim een knelpuntvacature volledig legaal invullen. Concreet krijgt de werkgever hiertoe een arbeidsvergunning en bekomt de werknemer een arbeidskaart van het type B. In 2007 werden op die manier 27.243 arbeidskaarten afgeleverd. Tabel 2 geeft de verdeling naar beroep. Meer dan de helft van de kaarten werd uitgereikt in het kader van seizoensarbeid in de land en tuinbouwsector waar bovendien lagere sociale bijdragen worden betaald. Het betreft heel vaak tijdelijk

Knelpuntberoepen	2007
Land- en tuinbouw: seizoenarbeid	16426
Knelpuntberoepen	2007
Metselaars en vloerders	1254
Land- en tuinbouw: andere	983
Lassers	792
Bekisters, stellingbouwers, wegenwerkers	750
Beenhouwers	728
Timmermannen en schrijnwerkers	602
Technici	562
Stukadoors	480
Vrachtwagenchauffeurs	429
Behandelaars van voedingswaren	303
Dakdekkers	276
Instellers bedieners van werktuigmachines	236
Elektriciens en elektromechanici	185
Totaal	16611

Tabel 2:

Top 15 van aantal toegekende arbeidskaarten B aan onderdanen nieuwe lidstaten voor tewerkstelling in knelpuntberoepen.

Bron: Vlaamse administratie.

Migratie en arbeid

Argumenten pro

Argumenten contra arbeidsmigratie

Europees perspectief

Quo vadis?

Nationaliteit	2007
Bulgaarse	1.662
Estse	9
Hongaarse	125
Letse	15
Litouwse	70
Poolse	20.077
Roemeense	2.518
Slovaakse	433
Sloveense	7
Tsjechische	323
Totaal	25.239

Tabel 3:

Aantal toegekende arbeidskaarten B aan onderdanen nieuwe EU-lidstaten voor tewerkstelling in knelpuntberoepen volgens nationaliteit, Vlaams Gewest, 2007.

Bron: Vlaamse administratie.

Nationaliteit	2007
Indische	988
Japanse	799
Amerikaanse	489
Turkse	281
Chinese	211
Russische	143
Braziliaanse	101
Canadese	85
Zuid-Koreaanse	67
Roemeense	50
Overig	865
Totaal	4.079

Tabel 4:

Verdeling arbeidskaarten B voor hooggeschoolden en leidinggevendenden volgens nationaliteit, Vlaams Gewest, 2007.

Bron: Vlaamse administratie.

ke arbeid. Op de lijst staan echter ook heel wat beroepen uit de bouw en andere sectoren.

Tabel 3 geeft een verdeling van de afgeleverde arbeidskaarten B aan onderdanen van de nieuwe lidstaten voor tewerkstelling in knelpuntberoepen volgens nationaliteit. Het gros van de arbeidskaarten wordt afgeleverd aan Poolse werknemers. Met grote afstand volgen de Roemenen.

Afgezien van de nieuwe EU-onderdanen in knelpuntberoepen worden ook heel wat arbeidskaarten B toegekend aan hooggeschoolden en leidinggevendenden vanuit alle mogelijke continenten. In tabel 4 werden deze opgedeeld volgens nationaliteit. Wat hier opvalt is dat de nieuwe EU lidstaten nauwelijks vertegenwoordigd zijn. In 2007 werden bijna 1.000 kaarten afgeleverd aan Indische hoogopgeleiden. Een specifiek kenmerk van Indische maar ook Chinese migranten is het hoog opleidingsniveau. Het zijn echter vooral Canada, Australië, de VS en Nieuw-Zeeland die profiteren van de uitstroom van hooggeschoolden uit nieuw opkomende industrieën. De markt voor hooggeschoolden is overigens heel sterk geïnternationaliseerd doordat hooggeschoolden zelf via Internet en advertenties in bladen zich een weg weten te banen naar het gastland. Het komt er als gastland op aan om aantrekkelijk genoeg te ogen.

Tot slot moeten we opmerken dat vanaf 2009 alle beperkingen op het vrij verkeer van personen binnen de EU-27 worden opgeheven. Enkel wanneer een lidstaat kan aantonen dat het opheffen van de beperkingen zou leiden tot een ontwrichting van haar interne arbeidsmarkt, kan de overgangsregeling nog eens met twee jaar verlengd worden.

4.2. Vrij verkeer diensten

Een cruciaal element in het Europees migratieverhaal is dat men het vrij verkeer van diensten nauwelijks of niet aan banden heeft gelegd. De Europese Commissie vond het al erg genoeg dat ze burgers van nieuwe lidstaten tijdelijk tot tweederangs moest bombarderen. Op basis van haar eigen verdragen alsook onder druk van de nieuwe lidstaten kon ze het niet maken ook nog eens te tornen aan het vrij verkeer van diensten. Het gevolg was evenwel dat de beperkingen op het verkeer van personen gemakkelijk konden worden omzeild door hun bewegingen te verpakken onder de vorm van detachering van werknemers of zelfstandige arbeid. Detachering is een constructie waarbij werknemers zich tijdelijk verplaatsen naar een andere lidstaat voor de uitoefening van een vooraf omschreven opdracht. Aangezien hun opdracht is beperkt in de tijd, blijven de gedetacheerde werknemers onderworpen aan de sociale zekerheid van het land van herkomst of een derde land. Een ar-

Migratie en arbeid

Argumenten pro

Argumenten contra arbeidsmigratie

Europees perspectief

Quo vadis?

JUNI 2008

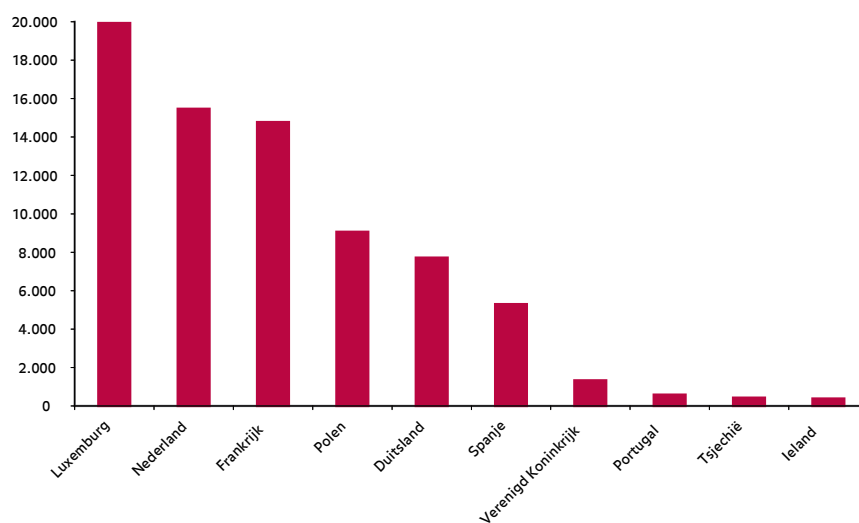
beidsverhouding van één dag met een werkgever uit een welbepaald land volstaat reeds om iemand te kunnen detacheren vanuit dat land. Ook zelfstandige arbeid kan 'gedetacheerd' worden.

Om inzake sociale zekerheid in orde te zijn hebben gedetacheerde werknemers of zelfstandigen enkel een formulier E101 nodig waarop staat aan welk land men inzake sociale zekerheid is onderworpen. Figuur 4 geeft het aantal in België ontvangen E101 formulieren per land van herkomst voor 2006. Opvallend is het hoog aantal detacheringen vanuit Luxemburg. Hoewel hiervoor geen harde bewijzen zijn, rijst het vermoeden dat hier sprake is van een oneigenlijk gebruik van het principe van vrij verkeer van diensten. Luxemburg is niet toevallig een land waar weinig sociale bijdragen moeten worden betaald. Ook ten aanzien van detacheringen vanuit andere landen rijst vaak dit vermoeden en in de praktijk worden regelmatig misbruiken vastgesteld.

De moeilijkheid is evenwel dat Europa veel toelaat en sociale inspecteurs maar moeilijk kunnen aantonen dat er werkelijk sprake is van fraude. Het gros van de detacheringen is overigens wettelijk waterdicht al wordt er vaak gezondigd tegen de geest van de wet. Hoe men hiermee in de praktijk omgaat is een ethische kwes-

tie. Het kan nooit kwaad zich goed te informeren over de mensen met wie men werkt. Vorig jaar bood de Belgische overheid de werkgevers met haar LIMOSA project een kader aan dat toelaat om een aantal duidelijke afspraken te maken. In ruil voor verplichte aanmelding van een detachering krijgt men vrijstelling voor het bijhouden van bepaalde sociale documenten. In 2007 werden binnen LIMOSA 230.000 meldingen geregistreerd.

Tot slot zijn er nog fiscale en arbeidsrechtelijke voorwaarden. De buitenlandse werknemer die naar België wordt gedetacheerd is niet onderworpen aan de personenbelasting indien de tewerkstelling het maximum van 183 dagen per jaar niet overschrijdt. Verder is de buitenlandse werkgever gehouden aan de Belgische loon- en arbeidsvoorwaarden zoals minimumlonen, welzijn, arbeidsorganisatie, ...

Figuur 4:
Top 10 van het aantal ontvangen E101 formulieren, 2006.
(totaal = 76154)

Bron: RSZ.

Migratie en arbeid

Argumenten pro

Argumenten contra arbeidsmigratie

Europees perspectief

Quo vadis?

5. Quo vadis?

Migratie is een bron van welvaart indien ze goed wordt aangestuurd, vooral in functie van de noden op de arbeidsmarkt. Het beeld in eigen land is echter gemengd. Hoewel de naoorlogse migratie vooral arbeidsgedreven is geweest, hebben we nadien verzuimd om duidelijke afspraken te maken. Er werd geen sociaal contract opgesteld met rechten en plichten voor zowel allochtonen als autochtonen. Nergens in de OESO is de arbeidsmarktsituatie van allochtonen zo penibel als bij ons en samen met Duitsland zijn we de slechtste leerling in de klas voor wat betreft scholingsniveau bij kinderen van migranten. Ook de recentere golf van migratie heeft ons onvoldoende aangespoord tot het opstellen van duidelijke criteria en voorwaarden inzake verblijf en integratie.

De uitbreiding van de EU noopt ons evenwel om het arbeidsmigratievraagstuk meer nadrukkelijk op te nemen. Samen met de meeste andere EU-15 lidstaten hebben we evenwel voor een defensieve strategie gekozen. Door het vrij verkeer van personen uit de nieuwe lidstaten tijdelijk aan banden te leggen, werd de voordeur gebarricadeerd.

Maar, als gevolg van het vrij verkeer van diensten stond de achterdeur wagenwijd open. Daardoor hebben heel wat bedrijven noodgedwongen moeten kiezen voor de formule van detachering. Immers, de arbeidskrapte was en is nog steeds acuut.

Hoogstwaarschijnlijk zal vanaf mei 2009 de poort helemaal opengaan. Sommigen willen dit moment vervroegen, anderen vrezen een stormloop². Migratietegenstanders blijven volhouden dat we eerst de ongebruikte (allochtone) arbeidsreserve in eigen land moeten activeren. Dat klinkt logisch maar de reden waarom we daar nu niet in slagen is dezelfde als die waarom migranten broodnodig zijn. De hoge arbeidskosten aan de onderkant van de arbeidsmarkt creëren een onbetaalbare latente vraag naar arbeid. Tegelijk is het eigen arbeidsaanbod weinig flexibel en moeilijk activeerbaar. De inspanningen op dat vlak, ook inzake diversiteit, werpen vruchten af maar dat vraagt tijd. Zonder een grondige hervorming van onze arbeidsmarkt heeft praten over activering overigens weinig zin.

² Het regeringsakkoord Letermé I voorziet een snellere versoepeling.

Tot slot moeten we goed beseffen dat de wereld snel verandert. Terwijl wij ons bezinnen over het al of niet toelaten van meer migratie ontstaat ook in Centraal- en Oost-Europese lidstaten arbeidskrapte. De nettolonen stijgen er snel terwijl de lasten op arbeid in ons land torenhoog blijven. Arbeidsmigranten worden kieskeuriger en het is niet uitgesloten dat ze België links zullen laten liggen. Dat geldt zeker voor de hooggeschoolden, ook die van buiten de EU, die zelf hun weg vinden. De vraag is niet wie hen wil, maar waar zijn naartoe willen.

Referenties

Borjas G.J. (2000). Economics of Migration, International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences, section no. 3.4, article no. 38, February, Harvard University.

Bauer T., Zimmermann K.F. (1999). Assessment of Possible Migration Pressure and its Labour Market Impact Following EU Enlargement to Central and Eastern Europe, Department for Education and Employment, United Kingdom, Bonn, July.

Cortes P. (2006). The Effect of Low-Skilled Immigration on U.S. Prices: Evidence from CPI Data, University of Chicago, Graduate School of Business, October.

OESO. (2007). *Migration Outlook*, Paris.

vkwmetena

COLOFON

Auteur:
Geert Janssens

Realisatie:
Vormgeving en uitvoering: Lieve Swiggers

Redactieadres:
Sneeuwbeslaan 20 - 2610 Wilrijk
Tel.: 03 829 25 06
Fax: 03 829 25 22
E-mail: vkw.metena@vkw.be
www.vkwmetena.be

Verantwoordelijke uitgever:
VKW Denktank